

„U obranu čitanja naglas“ – čitanjem od rođenja do čitalačke pismenosti

VIJESTI IZ
KNJIŽNIČARSTVA

Doroteja Palijan, profesorica hrvatskog jezika

Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin
palijandora@gmail.com

Povodom Međunarodnog dana pismenosti, 8. rujna 2023. održan je stručno-znanstveni skup „U obranu čitanja naglas: poticanje rane i obiteljske pismenosti“ koje je već tradicionalno organiziralo Hrvatsko čitateljsko društvo.

Na skupu su svečano dodijeljena „Priznanja Đurđa Mesić“ za izvanredan doprinos na području čitanja i pismenosti: knjižničarskoj savjetnici Dijani Sabolović-Krajini te putopjesnikinji Maji Klarić. Dobitnice su svojim radom i zalaganjem doprinijele kulturi čitanja i opismenjavanja u Hrvatskoj. Zanimljivim predavanjima iz područja knjižničarstva te odgoja i obrazovanja stručnjaci koji rade s djecom i mladima predstavili su svoje strategije i aktivnosti kojima su dali doprinos razvoju čitateljskih navika od najranije dobi. Iako sposobnost za čitanjem nije biološki dana, ona je kulturološka nadgradnja umnog svijeta koja proizlazi iz jezične sposobnosti s kojom se naposljetku sjedinjuje.

Sposobnost čitanja polazište je čitalačke pismenosti, a kada se govori o aktivnostima koje razvijaju čitalačke navike kod djece, to su razgovor, igra te zajedničko čitanje. U današnje vrijeme djeca se rađaju u digitalnom društvu, što znači da se promijenio odnos prema čitanju, barem s tradicionalnog gledišta. Sve veća dostupnost raznolikog i bogatog sadržaja djeci donosi brojne blagodati, no ne treba stavljati

po strani razgovor, živu riječ koja je od ključnog značenja za djetetov daljnji razvoj. Poticanje usmenih oblika izražavanja pridonosi razvoju prirodne dječje znatiželje i pogleda na svijet. Razgovor je polazište od kojeg kreću jezične igre, koje će poslije postati osnova za razvijanje svijesti o jeziku, bez koje nema motivacije za čitanje. Zajedničko čitanje u današnjem svijetu ubrzanog načina života pridonosi razvoju bolje koncentracije i osjećaja smirenosti te ugone. Taj osjećaj dijete će zapamtiti i kada nauči samostalno čitati. Ipak, nemoguće je izbjeći tehnologiju

na svakodnevnoj bazi, stoga je treba znati smisleno upotrijebiti. Jedan od izvrsnih primjera motivacije za rano čitanje jest blog *Mali čitači* iza kojeg stoji knjižničarka Marija Bratnja

i koji broji na tisuće pratitelja na društvenim mrežama, a njegova je primarna funkcija potaknuti roditelje, ali i stručnjake koji rade s djecom – knjižničare, odgajatelje, profesore – da im čitaju raznovrsne slikovnice u tiskanom obliku, da im prikažu bogato osmišljen svijet junaka iz knjiga. Slikovnice su bogate ilustracijama i tekstualno prilagođena djeci te kao takve izvrsne za razvoj predčitalačkih navika. U svrhu promicanja rane pismenosti i kulture čitanja u obitelji pokrenuta je i nacionalna kampanja „Čitaj mi!“ koja je ove godine proslavila deset godina uspješnog djelovanja zahvaljujući brojnim poticajnim događanjima i predavanjima.

Brojna istraživanja dokazuju da je čitanje naglas djeci od izuzetne važnosti za razvoj jezičnih vještina, kasnije i za razvoj interesa prema čitanju i knjizi općenito, a knjižničari su još jednom pokazali koliko imaju važnu ulogu u društvu – oni su most razvoja čitalačke kulture i pismenosti svakog pojedinca.

Literatura

1. Peti-Stantić, A. Rođeni za čitanje: uloga roditelja danas. // Hrčak – glasilo Hrvatskog čitateljskog društva. Zagreb: Hrvatsko čitateljsko društvo, 2023. Str. 3-11.
2. Blog Mali čitači. URL: <https://malicitaci.blogspot.com/> (11. 10. 2023.)